

విముక్తో హ్యహ మస్త్రైణ రాక్షసై స్త్వభిపీడితః |
 కేనచి ద్రాజకార్యేణ సంప్రాప్తోఽస్మి తవాంతికమ్ || 18

దూతోఽహమితి విజ్ఞేయో రాఘవ స్యామితోజసః |
 శ్రూయతాం చాపి వచనం మమ పథ్య మిదం ప్రభో! || 19

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే పంచాశస్కర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ ఏకపంచాశ స్కర్గః

హనుమతా సుగ్రీవసందేశకథనమ్

తం సమీక్ష్వ మహాసత్త్వం సత్త్వవాన్ హరిసత్తమః |
 వాక్య మర్థవ దవ్యగ్ర స్తమువాచ దశాననమ్ || 1

అహం సుగ్రీవసందేశా దిహ ప్రాప్త స్తవాలయమ్ |
 రాక్షసేంద్ర! హరీశ స్త్వాం భ్రాతా కుశల మబ్రవీత్ || 2

భ్రాతు శ్శృణు సమాదేశం సుగ్రీవస్య మహాత్మనః |
 ధర్మార్థోపహితం వాక్య మిహ చాముత్ర చ క్షమమ్ || 3

రాజా దశరథో నామ రథకుంజరవాజిమాన్ |
 పితేవ బంధు ర్లోకస్య సురేశ్వరసమద్యుతిః || 4

జ్యేష్ఠ స్తస్య మహాబాహుః పుత్రః ప్రియకరః ప్రభుః |
 పితు ర్నిదేశా ర్నిష్కాంతః ప్రవిష్టో దండకావనమ్ || 5

లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా సీతయా చాపి భార్యయా |
రామో నామ మహాతేజా ధర్మ్యం పంథానమాశ్రితః || 6

తస్య భార్యా వనే నష్టా సీతా పతి మనువ్రతా |
వైదేహస్య సుతా రాజ్ఞో జనకస్య మహాత్మనః || 7

స మార్గమాణ స్తాం దేవీం రాజపుత్ర స్సహానుజః |
ఋశ్యమూక మనుప్రాప్త స్సుగ్రీవేణ సమాగతః || 8

తస్య తేన ప్రతిజ్ఞాతం సీతాయాః పరిమార్గణమ్ |
సుగ్రీవస్యాపి రామేణ హరిరాజ్యం నివేదితమ్ || 9

తత స్తేన మృథే హత్వా రాజపుత్రేణ వాలినమ్ |
సుగ్రీవ స్థాపితో రాజ్యే హర్యక్షాణాం గణేశ్వరః || 10

త్వయా విజ్ఞాత పూర్వశ్చ వాలీ వానరపుంగవః |
రామేణ నిహత స్సంఖ్యే శరే ఙైకేన వానరః || 11

స సీతామార్గణే వ్యగ్ర స్సుగ్రీవ స్సత్యసంగరః |
హరీన్ సంప్రేషయామాస దిశస్సర్వా హరీశ్వరః || 12

తాం హరీణాం సహస్రాణి శతాని నియుతాని చ |
దిక్షు సర్వాసు మార్గంతే హ్యధ శ్చోపరి చాంబరే || 13

వైనతేయసమాః కేచిత్ కేచిత్ తత్రానిలోపమాః |
అసంగగతయ శ్శ్రీఘ్రూ హరివీరా మహాబలాః || 14

అహం తు హనుమాన్ నామ మారుత స్యౌరస స్సుతః |
సీతాయాస్తు కృతే తూర్ణం శతయోజన మాయతమ్ || 15

సముద్రం లంఘయిత్వైవ తాం దిదృక్షు రిహాగతః |
భ్రమతా చ మయా దృష్టా గృహే తే జనకాత్మజా || 16

హనుమతా రావణాయ హితబోధనమ్

- తద్భవాన్ దృష్టధర్మార్థ స్తపః కృతపరిగ్రహాః ।
 పరదారాన్ మహాప్రాజ్ఞ! నోపరోద్ధుం త్వ మర్హసి ॥ 17
- న హి ధర్మ విరుద్ధేషు బహ్వాపాయేషు కర్మసు ।
 మూలఘాతిషు సజ్జంతే బుద్ధిమంతో భవద్విధాః ॥ 18
- కశ్చ లక్ష్మణముక్తానాం రామకోపానువర్తినామ్ ।
 శరాణామగ్రత స్థాతుం శక్తో దేవాసురే ష్వపి ॥ 19
- న చాపి త్రిషు లోకేషు రాజన్! విద్యేత కశ్చన ।
 రాఘవస్య వ్యభీకం యః కృత్వా సుఖమవాప్నుయాత్ ॥ 20
- తత్త్రికాలహితం వాక్యం ధర్మ్య మర్థానుబంధి చ ।
 మన్యస్య నరదేవాయ జానకీ ప్రతిదీయతామ్ ॥ 21
- దృష్టా హీయం మయా దేవీ లబ్ధం య దిహ దుర్లభమ్ ।
 ఉత్తరం కర్మ యచ్ఛేషం నిమిత్తం తత్ర రాఘవః ॥ 22
- లక్ష్మితేయం మయా సీతా తథా శోకపరాయణా ।
 గృహ్య యాం నాభిజానాసి పంచాస్యా మివ పన్నగీమ్ ॥ 23
- నేయం జరయితుం శక్యా సాసురై రమరై రపి ।
 విషసంసృష్ట మత్యర్థం భుక్త మన్న మివోజసామ్ ॥ 24
- తప స్సంతాపలబ్ధ స్తే యోఽయం ధర్మపరిగ్రహాః ।
 న స నాశయితుం న్యాయ్య ఆత్మప్రాణ పరిగ్రహాః ॥ 25
- అవధ్యతాం తపోభి ర్యాం భవాన్ సమనుపశ్యతి ।
 ఆత్మన స్సాసురై ర్దేవై ర్దేతు స్తత్రా ప్యయం మహాన్ ॥ 26

సుగ్రీవో న హి దేవో₂ యం నాసురో న చ రాక్షసః |
 న దానవో న గంధర్వో న యక్షో న చ పన్నగః || 27

తస్మాత్ ప్రాణపరిత్రాణం కథం రాజన్! కరిష్యసి |
 న తు ధర్మోపసంహార మధర్మఫలసంహితమ్ || 28

తదేవ ఫల మన్వేతి ధర్మశ్చాధర్మనాశనః
 ప్రాప్తం ధర్మఫలం తావ ద్భవతా నాత్ర సంశయః || 29

ఫల మస్యాప్యధర్మస్య క్షిప్రమేవ ప్రపత్య్వాసే |
 జనస్థానవధం బుద్ధ్వా బుద్ధ్వా వాలివధం తథా || 30

రామసుగ్రీవసఖ్యం చ బుద్ధ్యస్వ హిత మాత్మనః |
 కామం ఖల్వహ మప్యేక స్సవాజిరథకుంజరామ్ || 31

లంకాం నాశయితుం శక్త స్తస్యైష తు న నిశ్చయః |
 రామేణ హి ప్రతిజ్ఞాతం హర్యుక్తగణసన్నిధౌ || 32

ఉత్పాదన మమిత్రాణాం సీతాయై స్తు ప్రధర్షితా |
 అపకుర్వన్తి రామస్య సాక్షా దపి పురందరః || 33

న సుఖం ప్రాప్నుయా దన్యః కిం పున స్త్వద్విధో జనః |
 యాం సీతే త్యభిజానాసి యేయం తిష్ఠతి తే వశే || 34

కాళరాత్రీతి తాం విద్ధి సర్వలంకావినాశినీమ్ |
 త దలం కాలపాశేన సీతావిగ్రహరూపిణా || 35

స్వయం స్కంధావసక్తేన క్షమ మాత్మని చింత్యతామ్ |
 సీతాయా స్తేజసా దగ్ధాం రామకోప ప్రపీడితామ్ || 36

దహ్యమానా మిమాం పశ్య పురీం సాట్టప్రతోళికామ్ |
 స్వాని మిత్రాణి మంత్రీంశ్చ జ్ఞాతీన్ భ్రాతృన్ సుతాన్ హితాన్ || 37

భోగాన్ దారాంశ్చ లంకాం చ మా వినాశ ముపానయ |
సత్యం రాక్షసరాజేంద్ర! శృణుష్వ వచనం మమ || 38

రామదాసస్య దూతస్య వానరస్య విశేషతః |
సర్వాన్ లోకాన్ సుసంహృత్య సభూతాన్ సచరాచరాన్ || 39

పునరేవ తథా స్రష్టుం శక్తో రామో మహాయశాః |
దేవాసురనరేంద్రేషు యక్షరక్షో గణేషు చ || 40

విద్యాధరేషు సర్వేషు గంధర్వే షూరగేషు చ |
సిద్ధేషు కిన్నరేంద్రేషు పతత్రిషు చ సర్వతః || 41

సర్వభూతేషు సర్వత్ర సర్వకాలేషు నాస్తి సః |
యో రామం ప్రతియుధ్యేత విష్ణుతుల్యపరాక్రమమ్ || 42

సర్వలోకేశ్వ రస్యైవం కృత్వా విప్రియ ముత్తమమ్ |
రామస్య రాజసింహస్య దుర్లభం తవ జీవితమ్ || 43

దేవాశ్చ దైత్యాశ్చ నిశాచరేంద్ర!
గంధర్వవిద్యాధరనాగయక్షాః |
రామస్య లోకత్రయనాయకస్య
స్థాతుం న శక్తా స్సమరేషు సర్వే || 44

బ్రహ్మ స్వయంభూ శ్చతురాననో వా
రుద్ర స్త్రిణేత్ర స్త్రిపురాంతకో వా |
ఇంద్రో మహేంద్ర స్సురనాయకో వా
త్రాతుం న శక్తా యుధి రామవధ్యమ్ || 45

స సౌష్ఠవోపేత మదీనవాదినః

కపే ర్నిశమ్యా ప్రతిమోఽప్రియం వచః |

దశాననః కోపవివృత్తలోచనః

సమాది శత్రస్య వధం మహాకపేః ||

46

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే ఏకపంచాశ స్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో సమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ ద్విపంచాశ స్సర్గః

విభీషణేన దూతావధ్యతా ప్రతిపాదనమ్

తస్య త ద్వచనం శ్రుత్వా వానరస్య మహాత్మనః |
ఆజ్ఞాపయద్ వధం తస్య రావణః క్రోధమూర్ఛితః || 1

వధే తస్య సమాజ్ఞప్తే రావణేన దురాత్మనా |
నివేదితవతో దౌత్యం నానుమేనే విభీషణః || 2

తం రక్షోధిపతిం క్రుద్ధం తచ్చ కార్య ముపస్థితమ్ |
విదిత్వా చింతయామాస కార్యం కార్యవిధౌ స్థితః || 3

నిశ్చిత్తార్థ స్తత స్సామ్నా పూజ్య శత్రుజిదగ్రజమ్ |
ఉవాచ హిత మత్యర్థం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 4

క్షమస్వ రోషం త్యజ రాక్షసేంద్ర !
ప్రసీద మద్వాక్య మిదం శృణుష్వ |